

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

A sümegei múzeum.

Kerek 30 éve mult annak, hogy Darnay Kálmán mint reáliskolai tanuló valami rozsdás sarkantyút talált a sümegei várban. Ádám Iván akkori reáliskolai igazgatónak hatása és ez a rozsdás sarkantyú egész életirányt adott az ifjúnak. Nemes ambícióval, a férfi-munka ritka szívósságával, és a: ügy iránti szeretetnek szinte páratlanul lelkes buzgalomával telt életirányt.

A 30 éves munkának ott van fényes eredménye: a Darnay-múzeum. A közönség — talán nem is tudva róla — észrevétlenül haladhat át ennek a pályának ezen a határjelző állomásán, de megállunk mi, a krónikás, hogy pillanatra fölhívjuk rá a figyelmet s okulást inerítsünk belőle a köz javára.

Magáról a múzeumról nem írunk. Ott áll a Darnay-ház udvarában a magas, tágas terem: a kő-, bronz- és vaskorszak tömördek tárgyával, hadtörténeti fegyvereivel, dús pénzgyűjteményével, gazdag kéziratárával, néprajzi cikkeivel, porcellán-kiállításával s egyéb becses és értékes eszközök sokaságával. Dús kincs ez! És tanulmányos. Elénk tárja az emberi szellem fejlődésének összes fokozatait a köfejésés ősbembertől szinte a mai kultúráig. Lapunk keretébe lehetetlen bele-

foglalnunk a múzeum ismertetését, amely ezredévek szellemi haladásának útvonalát tárja elénk. Főlöszleg is. A múzeum magántulajdon bár, de tárva-nyitva a köznek: tehát közkinccs. Tessék látogatni. Aminthogy látogatják is.

Mi ezuttal a harminc éves mult háttérén — engedelmet kérve — magával a tulajdonos személyével foglalkozunk pár sorban. Tehetjük, mert múzeuma a közönségé is és ő áll ennek a közkinccsnek középpontjában s méltatva őt, nem üzünk személyi kultuszt, legfőlebb követésre méltó embert állítunk a közönség elé.

Darnay lelkét meghihlette az a rozsdás sarkantyú. Az ihletés azután lelkesedéssé fokozódott benne. Ennek a lángnak folytonos táplálékot nyújtott az az erős hivatásszeretet, amely nélkül a lelkesedés gyorsan follobog, de épp oly gyorsan a közöny hamujába is fullad. Az ifjú Darnay lelkesedése nem volt az ismert magyar szalmaláng. Állandó Vesztá-tűz ez, amely ma is, talán a férfikornak delelő pontján túl, egyenlő erővel és melegséggel lobog. Darnay lelkében a magyar vér magasra csapó lángja a német ember ismert szívósságával — mondjuk — makacs kitartásával egyesül. Ha ezekhez a nagybecsű lelki tulajdonokhoz hozzávesszük páratlan mun-

kabirását, áldozatkésztségét, szellemének találekonyosságát és ritka gyakorlati érzékét. — nyitva előttünk 30 éves régészeti munkájának, e munka nagy sikerének titka.

Eletcélt kitűzni magunknak és e cél felé egy emberéleten át tántoríthatatlanul törni: a férfijellem legfőbb ékessége. Darnay ideális lelke gyönyörű ideális célt is tűzött maga elé, meg van benne az e cél elérésére szükséges nemes ambíció, szívós akarat és meg nem törő munkaerő. E lelki tulajdonságok birtokában ime, fölhágott a magasra tűzött cél csúcspontjához. Ha visszatekint a meghaladt pályán, elfelejtheti a küzdelem súlyos fáradalmait, jóleső öntudat foghatja át keblét: munkájának sikere teljes pompájában ra gyog előtte.

Érdemeinek ragyogását még intenzívebbé teszik élete viszonyai. Darnay nem készült tudós pályára, de lelkének nemes ideálmuszát hiven, érintetlenül őrizte meg a kereskedői pálya tisztas, de prózai foglalkozásai közepette is. Ez még inkább emeli karakterének súlyát és érdemeinek sorozatát.

Ezekkel a jellembeli tulajdonságokkal élő példakép ő. Mintája a férfiakaratnak, szívós kitartásnak és munkásságnak. S mi és velünk együtt minden igaz magyar ember csak szive

A vén fűzfa.

Álmos, lassú folyó öleli keresztül a falumat. Lassan hömpölyög a hullámok szelíd fodra s beláthatatlan messzeségben összevissza álló rendetlen fűzfák között vesz el. Kedves látnivalók nekem ezek a fűzfák, melyek alázatosan böltingatják ágaikat. Az ágak vége szinte fürdik a vízben. De ah! minő metamorfózis. Mert ha tétre fordul az idő, alázatoságuk hegyesen peckelődik ég felé, dideregve zörögnek, ha végig sívít köztük a téli szél. Mikor aztán az élet vissza költözik, akkor újra alázatosak lesznek. Eltűnik az ágakról a haragos rozsdaszín s az enyelgő ág szerelmesen borul a suttogó habok alá.

Ilyenkor nem meredez felfelé, mint a Titán Laci frizurája. A széles, összelágyult levelek közül szinte hamar tűnő tájékat ver az álmos vizkarika s aztán nagy nehezen legyőzve akadályát, elszánva tovább hömpölyög a fűzek között.

Kérges, furcsa fák ezek az én fűzfáim. Régiek mint a vármegyei diurnisták irodakabátjai s úgy nőnek, mint a meglelt emberek: szélességben. Vagy úgy sem. Megvannak állapotodva, mint a kisvárosok sok sok bizottságai.

Összevissza, féloldalra, ide-oda a rendetlen ócskaság. És én mégis úgy szeretem őket. Télen olyan kuszák, mint a párizsi divat tudósítások, nyáron meg alázatosak s

megkövesedett leveleik oly andalgóan csüngnek a földre: csevegnek lassan, mélézva, ábrándosan.

Csúf, rücskös törzs! Mikor alvásra indul a természet, valami korhadt régiségnek gondolnák, amit ott felejtettek; mert senkinek sincs rá számítása. Csúnya nagyon! S ha a pöckös gögőjükből egy kicsit, felveszik az ágak csipkés, zöld viganójukat, még szépnek is tetszik.

Télen ki gondolna bennük életet? Hova fut ilyenkor az élet? Alig tartja lábón valami. Pásztorfiuk kiégették derekát. Kis vékony kéreg, jóformán a háncson zörög a csúnya meredező vesszők serege.

Ki gondolna ott életet? . . . Most pedig, hogy elandalodom a rozsdás szint veszteti kezdő fűzágakat látva, most, hogy látom, mint kel életre egy öreg szilánk — ne csodálkozzanak kérem, — eszembe jut János bácsi.

. . . És voltaképpen itt is kezdődik a történetem. János bácsi grajzlerájós. Régi ember. A pacsirta uccát nem lehet elképzelni nélküle. Ott silbakol a boltajtóban. Ráncos homloka mögül beesett szeme elrévedez messze, ki tudja hova? Avagy tán a megenyhült levegő kékjébe, vagy még messzebb? Tán neki is volna csillaga? Kár lenne. Fiaatalabb embernek számára való az ilyen időtöltés.

Különben is, szó sincs ezekről. Annyit nem hederít a vászoncelédekre, mint a pék legény a lópatkolásra.

Valódi bürokrata. Fontoskodva méricskéli a galandot, bécsi kormot és pászoltatja a lámpaüveget.

Nagy kerek arcán össze-vissza meredeznek a szakál tuskéi, akár csak a folyómenti fűz ágai.

Igen, igen! Éppen kapóra jött ez a hasonlat, mert arcán is olyanokat hasított az élet ekéje, mint amilyen kérges az a fűzfa, melyet bámulok, dereka is úgy van görbülve, mint éppen annak.

Szóval, öreg fűzfa biz János bácsi. Életelen, mint amaz. Télen alázatosan, lemondóan rezeg hangja, mint annak.

Egy külömbőség van kétségtelen, de az az egy külömbőség is elenyészett. Nevezetesen: míg a fűzfa minden éven át újra feléled, lerázza magáról az ezüst fehér bikanyálat s egészen zöld mezbe buvik, őt már csak a fodrázok köcsögeiben található titkos szeröltöztetné ki s hajának rendezett ezüst szálait csupán a tinktura bujtathatná el.

Nos, de ezt a szembetűnő ellentétet is kiegyenlítette a legutóbbi idő. Már látom!

A vizes árok partján serceg a fű, a fák duzzadt rügyei pattanni készülnek, a kikelet sejtelmes ébredése korszakában, mikor följajzódnak a régi vágyak, a vér fiatalos pezsgéshez óhajt jutni, a mélyen tisztelt emberiség jobbára nem tud aludni.

Én is nyugtalanul aludtam az éjjel (milyen zig-zugos mesgyéken szaladgálok is a gondolataimmal) s korán talpon voltam.

melyéből kívánhatja: adjon a nemzeti géniusz minél több ilyen alakot a magyar közéletnek és a magyar kultúrának. Akkor föllendül ez a közélet, ez a kultúra s az emberiség egyetemes életében fölemelkedik arra a fokra, amelyen a vezető nemzetek haladnak.

Végül még egyet! Darnay ott hagyta munkájának erős nyomait a magyar arkeologia fejlődésében. Ebben nyilatkozik meg munkájának általános hatása. De meg van speciális hatása a mi városunkra és nagy vidékére is. A közönség lelkébe beleplántálta a multak emlékeinek szeretetét, tiszteletét és megbecsülését. Evvel fejlesztette erkölcsi érzékét és ránevelte arra a történeti igazságra, hogy a multakon építjük föl a jövőt. Ezenkívül Sümegnek olyan kulturális alkotást szerzett, melynek vonzóereje messze hat és ide irányítja és vezeti nemcsak a magyar kultúra szellemi munkasait és az intelligens érdeklődők nagy számát, hanem a földnépének egyszerű gyermekeit is.

Üdvözljük Darnayt s forró szívvel kívánjuk: a 30 éves munka szeretetével, kitartásával és sikereivel folytassa még tovább azt a szép életcél, amely lelkében ott fönn az ősök elporlott hamvainak a felsarkantyúnak lelő helyén megfogant.

Adatok a sümegi elemi iskola történetéhez.

Az intézetnek Ramassteren kívül még nevezetesebb jótevői voltak:

1. *Kisfaludy* Sándor és neje: *Szegedy* Rozália. 1833-ban kelt alapítványuk kamataiból 12 fiú és 12 leány kap jutalmat.

2. *Nikola* Ádám 1852-ben 250 frnyi alapot tett le, kamataiból 3—3 fiú nyer jutalmat.

Mikor betámasztottam a kis kaput, egyszerre előtört a bámulat. Az öreg fűzfa, akarom mondani János bácsi, a boltajtóban dévajkodott. Különös volt az! János bácsi arcán elterült a boldog érzés lágy mosolya, szeméből is pattogtak a kis, perzselni nem tudó szikrák, mintha a grajzlerájós tekintélyét is feledni lett volna képes, ott pipiskedett céltalanul s majd megölte a fiatal lányt a sok kérdéssel, akit rossz végzete a vén fűzfához küldött ilyen korán reggel.

— Hogy aludt lelkem?

Juci haragosra húzta össze arcát. Nem bizalmaskodni jött ő ide, hanem keserű borsot venni. (Mintha bizony nem azt kapott volna!)

— Sütnek, mi? Kálácsot sütnek, he — tudakolta a vén fűzfa.

A leány nem felelt. Csak a kezét csapta le a köténye mellé s csak a vállán rántott egyet.

János bácsi pedig folytatta az attakot.

3. *Hertelendy* György 1866-ban 400 frt alapot létesített avval a kötelezettséggel, hogy kamatát 20 tanuló kapja, a fennmaradó összeg iskolai szerekre fordítandó.

4. *Göfn* István plébános 80 frtos alapjának kamatait szegény iskolás gyermekek könyveire kell fordítani.

5. A *sümegi takarékpénztár* évenként megszavazott összegből 2730 K 89 fillérvnyi alapot teremtett szegény tanulók könyveire.

6. Hasonló célra és hasonló módon a sümegi *Népbank* 962 K alapot szavazott meg.

7. *Barcza* Sándor csabrendeki földbirtokos 1882-ben 200 frtos alapot hagyott az iskola könyvtárának.

Vessünk még pár pillantást az ismétlődő tanulók oktatására is.

Az ismétlődő tanítása régi keletű. Kezdetben az iparosok inasainak úgynevezett vasárnapi mesteriskolájára szorítottak. Ennek céljaira Ramassetter Vince már 1844-ben 400 frtos alapítványt tett. 1875-ben újra 1000 frtos alapítványt alkotott, hogy a tanulók a közismereti tárgyakon kívül rajzoktatásban is részesüljenek. Ramassetter már akkor belátta, hogy a kézműipar fejlesztésére mily fontos a rajz tanítása s ebben éppen 10 évvel előzte meg a törvényhozást. Ugyanis az 1884-iki törvény rendelkezésére csakis 1885-ben szervezték az alsófokú ipariskolát (iparos tanonciskola), amelyben heti 3 órát fordítanak a mértanra és rajzra. Ez iskolát szervezték 1885-ben Sümegen is s azóta Ramassetter alapítványa ennek az iskolának céljait szolgálja.

A leányismétlődő tanítását 1870-ben határozta el az iskolaszék, erre a törvényen kívül a fentemlített vasárnapi iskola is buzdította.

A földmives fiúk ismétlődő oktatása csak 1877-ben kezdődött, amikor Bánfi (Brucker) Alajos indítványára ezeknek ismétlődőjét is megnyitotta az iskolaszék.

A fiú és leány ismétlődő iskolát négy tanító vezeti, ezek díjazására a város összesen évi 200 koronát fordít a város.

A *rendes* tanítók javadalmazása a következő fokozatokat tünteti föl:

1870-ben 350 frt és 3 öl tűzifa.
1873/4-ben 400 frt és 4 öl tűzifa.
1874/5-ben 480 frt, fa nélkül.
1876-ban 550 frt.
1885-től 600 frt.

Ez összegekben a lakáspénz is benne van. Csak az igazgató kapott az igazgatói tenni-

valók ellátásáért külön lakást s a kántornak van még külön lakása a püspökségtől.

A *segéd* kántortanító javadalma 1870-től fogva a veszprémi püspökségtől 63, a várostól 60 frt készpénz, a kántortanítótól élelmezés, lakás, tisztogatás és fűtés. A város e fizetést 1880. aug. 15-én hozott határozatával 40 frttal javította, majd később a készpénzbeli fizetést 37 frttal megjavítva, kerek 200 frtra emelte.

Ebben az állapotban van ma is a tanítók törzsfizetése, ehhez azután még az illető tanító évtödös korpótléka járul, amit az állam ad.

A tanulók szaporodását (esetleg csökkenését) a következő számok mutatják:

1859—60-ban: 282.
1870—71-ben: 411. (A szaporodás 30%)
1880—81-ben: 404. (A fogyás 1·73%)
1890—91-ben: 575. (A szaporodás 29·75%)
1900—1-ben: 491. (A fogyás 12·8%)
1906—7-ben: 657. (A szaporodás 25·2%)

A tanulók száma legmagasabb 1905—6-ban volt, ez évben összesen 684 gyermeket írtak be.

Ennek a szertelen hullámnak egyedüli oka csakis az lehet, hogy az elüljáróság a tanulók iskoláztatását egyforma eréllyel nem szorgalmazta. Nevezetesebb javulás a két utolsó évben mutatkozott.

Az iskola rendes tanítói voltak a már említett *Csukly* Istvánon kívül: *Szabó* Imre, *Horváth* József, *Tamassy* György, *Varga* József, *Exner* Alajos, *Polgár* János, *Lisztner* József, *Rédey* Ferenc, *Bánfi* Alajos (1886-tól igazgató), *Könyve* József, *Károlyi* János, *Csigó* Mária, *Éles* Károly, *Gállik* Mari, *Kocsis* Károly és neje szül. *Latos* Rózsa, *Bozó* Ilona férj. *Vendel* Jánosné, *Nagy* Mariska férj. *Vértessy* Bélané, *Pap* József, *Barabás* Ernő, *Németh* József, *Tulok* Alisz férj. *Nagy* Istvánné drné, *Bánfi* Mariska, *Schröder* Böske és *Németh* Anna.

A segéd kántortanítók névsorát ezek sürű váltakozása miatt nem közöljük. Ma nap *Hajós* István tölti be ezt az állást, de a közelebb bekövetkező államosítás ezt az állást is rendes tanítói állomásra emeli.

Ez a sümegi elemi népiskola muljának vázlatos ismertetése.

Talán nem végeztünk egészen haszontalan munkát, midőn ezt a mulat most az államosítás küszöbén megörökítettük. Hiszen ennek az iskolának fejlődése egyuttal a város lakosságának kulturális fejlődése is. Lassú volt

mézzel kedveskedni, he! az öregeknek jó az ágyi ecet is, mi?

És ismét felvetette a fejét.

— Ugy-e maga azt gondolja, mi?

— Azi!

— Kis nyakas! Most persze megbüntetem, oda a ráadás, érti? Pedig tele vagyok jóakarattal.

A kis fruska, ahogy szerét ejthette, megiramodott. János bácsi ábrándosan követte tekintetével.

A továbbiakra tekintettel, a kis kapuban húzódtam meg.

— Formás kis madár. — Gondolkodott hangosan a öreg János. — János, te nagy kópé!

Eközben majd hogy léket nem ütött a kopasz fején a mutató ujjával.

— Megint hódítottál öreg, ha ha.

Aztán oly ünnepélyesen kiállt fel, mint III. Richard, mikor a lovat kéri:

Az első dunántuli gőz- műfestő- vegytisztító és pliszérozógár fióktelepe Vadász Adolf divatárú kereskedőnél S ü m e g e n .

Elfogadok a cég részére e szakmába vágó legkényesebb ruhaneműek vegyileg való tisztítását, foltok és pecsétek eltávolítását, valamint bármily ruhaneműeknek gőzzel történendő minden színre való megfestését.

A ruhaneműk festésénél az elfejtés felesleges.

ez a fejlődés, talán lassúbb, mint ezt az intézet népmivelő fontos hivatása megkívánja. Mindazonáltal folytonos. Az iskola most az állam kezébe jut majd. Evvel történetének új fényes korszaka nyílik meg. Bizton reméljük, hogy ebben az új korszakában még fokozottabb erővel teljesíti azt az eszményi és magas miszióját, hogy vallásos és hazafias érzelmeiktől áthatott becsüleles és munkás polgárokat neveljen Sümeg városának és drága hazánknak.

Összegyűjtötte: É. K.

Forgács.

Évekkel előbb sűrű szó volt a német szó az Orbán kávéházban. Szinte sűrűbb, mint a magyar. A *Sümegek és Vidéke* azonban egy darab *Forgácsal* kipörkölte onnan a német szót. Az odajáró vendégek belátták soraink igazságát s egy-kettőre elnémult a német szó. Legfőbb a kedélyes városi jegyző *kun tágoz*, ő meg sokkal többet nem is igen tud.

Most meg a külső szobában ütötte föl fejét a tájcsoló beszéd. Egyik alsós társaság szájából hallottuk, hogy német beszéddel folyt a játék. Hát nem hazafiatlanság ez legfőbb egy kis meggondatlanság vagy rossz szokás. Azt hisszük azonban ez a kis figyelmeztetés a külső szobában is végkép nyakát szegi a tájcsolásnak.

Sümegek közönsége *Eitner* Zsigmond képviselő indítványára belépett a Tulipán szövetség—Magyar védőegyesületbe pártfogó tagul. Ugyanekkor elhatározta, hogy a község irodájában csakis magyar gyártású cikkeket használjanak.

Hát ez jó sümegek szokás szerint, bizony csak írott malaszt maradt. Osztrák papírosra vetik a különféle írásokat, osztrák pöcsétet ütnek rája, hogy essék bele az osztrák fene.

Sőt ezeket a szép hazafias határozatokat is osztrák tollal örököltik meg.

Bizony kedves jó uraim, fura dolog ez! Elméletben, érzésben nagyhangú hazafiság, a való életben vastag nemtörődömség.

Annál bűnösebb pedig ez a nemtörődömség, mert már a vármegye is elrendelte, hogy a községek irodáiban magyar cikkeket használjanak s utasította a nagy érdemű fő- és szolgabírákat, hogy ezt ellenőrizzék.

De azért vigan járja az osztrák világ!

Jegyző uram, arra kérem . . . kegyelmezzon meg a magyar papírosnak, tollnak, írónak, minnek s vesse pokolba az osztrákot.

Bárd.

— Jaj, de huncut vagyok . . . Ha ha.

Kackiásan kihúzta magát, s lejtett a kis bolton keresztül hangosan, gangosan, módosan. Tetszett nekem az öreg. Szeméből kipusztíthatatlan volt a mosoly, még a füle is neki meredett.

— A vén füzfa — mormogtam figyelő helyzetemben.

A bácsi pedig pudlija között monológizált. — Szép idő, aranyos napsugár, ha ha, kicsoda szemek! Kis szent jános-bogárkák, vagy hová is beszéltek, a menny csillagai azok és hogy irosolyognak! Épp úgy mint a lutris táblán a vörös számok.

Most már idején látam elősandalogni. És rá szólni:

— Jó reggelt, János bácsi.

A szemem közé nézett, aztán nagy meszsze elmerült a gondolatában.

— Nekem jó. Köszönöm. Szép időnk van, — valóságos tavasz.

És mosolyogva dudorászta az operette-áriát:

Szerelme csupán az élet!

Én pedig kimentem a füzfáim közé. Amint a korhadt régiségek tavaszi enyelgését néztem, lestem, bámultan: be kellett látnom, hogy az ő-s-anyag egyforma bennünk, kik zajjal vagy zajtalanul a világ butorait tesszük . . .

V. L.

76 kg. 1907.

Árverési hirdetés.

Sümegek nagyközség elöljárósága a község képviselőtestületének fenti számú határozata alapján az összes vásárhelypénzszedési jogot (helyi és országos vásár, nemkülönben minden hétfőn szarvasmarha fölajtással egybekötött heti marhavásári helypénzszedési jogot) egymásután következő három évre, vagyis 1908. évi január hó 1-től 1910. évi december hó 31-ig terjedő időre zárt ajánlati versenytárgyalással egybekötött nyilvános árverés útján 1907. évi október hó 15-én délelőtt 9 órakor a városházánál bérbeadja. Miről az érdeklődőket azon hozzáadással értesíti, hogy zárt ajánlataikat 1025 K bánatpénzzel, az árverést megelőző nap délután 5 órájáig alulírott község elöljáróságánál annyiival is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Az árverés feltételei a hivatalos órák alatt a községek elöljáróságánál bárki által megtekinthetők.

Sümegek, 1907. szeptember 21.

Malomsoky János
jegyző.

Kiss Antal
vbíró.

H I R E K .

— **Investitura.** *Schneller* Jenő zalaszentgróti lelkész plébániájára törvényszertőn investáltatott.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Éles* András székesfehérvári törvényszéki joggyakornokot, lapunk szerkesztőjének öccsét a soproni járásbíróshoz aljegyzőnek nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter *Vargha* Lajos volt sümegek állami reáliskolai tanárt a dévai állami főreáliskolához helyezte át.

— **Új autonomiai képviselő.** A veszprémi egyházmegyéhez tartozó kéthelyi autonomiai választókerület világi képviselőjévé 2647 beadott szavazattal egyhangúlag gróf *Hunyady* József dr. választott meg. Sümegek is ebbe a kerületbe tartozik.

— **A kamarai elnök megerősítése.** A kereskedelmi miniszter ma érkezett leiratával megerősítette *Ullein* Józsefnek a soproni kereskedelmi és iparkamara elnökévé történt megválasztását.

— **Szabadságról.** *Süvegh* János helybeli járásbírónak 6 heti szabadság ideje letelt s hivatala vezetését átvette.

— **Hivatalvizsgálat.** *Sólyom* Tivadar fő- és *Karácsony* Kálmán tb. főszolgabíró a járási számvevővel f. hó 20-án a sümegek városházán hivatalvizsgálatot tartottak.

— **Esküdtszéki tárgyalás.** Szeptember 16-án több napig tartó esküdtszéki tárgyalás volt Zalaegerszegen. Eöry Ignác gyulakeszi ember szerette a pálinkát, ivott s a vagyonát prédálta. A felesége és Kálmán nevű 20 éves fia nem nézhették ezt jó szemmel. Sok civódás volt emiatt. A többek között a szülőhegyen is összeveszttek júliusban s a fiú bicskát apja nyakába szurta s ez belehalt, amint annak idején meg is irtuk. Ezt a szándékos emberölést tárgyalták hétfőn. Esküdtek: *Medgyesi* Lajos, *Szigethy* Elemér dr., *Jámbor* Márton dr., *Szezemszky* Gyula, *Szily* Ferenc dr., *Farkas* Gábor, *Eisner* József, *Kaiser* Vilmos, *öreg* *Buruczky* József, *Sélley* András, *Handlery* Ferenc, *Hunyadi* Sándor; pótesküdték: *Nagy* Károly, *Horváth* Károly. Eöry Kálmánt elítélték hat évi fegyházra. 17-én *Dorn* József iskolákat végzett ember, kisebb rendű tisztviselő Alsólendván májusban az egy fedél alatt lakó özv. *Unger* Ferencnére rálőtt valami boszuságában, de nem találta, s szándékos emberölés kísérletének a bűnével vádolták. 18-án *Tóth* Pál fiatal házasember Amerikába készült Alsólendván. Mielőtt elutazott leszurta a kocsmában *Söjtöri* József dédesi lakost. A vád és védő beszédek meghallgatása után bűnösnek mondták ki *Tóth* Pált s a törvényszék hat évi fegyházra ítélte. 19-én *Horváth* Pál, *Háshágyon* július 17-én *Körmendi* Jánost megszurta egy karóval, melybe *Körmendi*

belehalt. A vádlottat két és fél évi börtönre ítélték A tárgyalásokat *Degré* Miklós elnök vezette.

— **Védő egyesület.** Nován megalakult a Tulipán-szövetség — Magyar védő egyesület fiókja. Elnöke *Mayer* István főszolgabíró.

— **Zalamegyei orvosok és a munkásbiztosítás.** A zalavármegyei orvosszövetség az országos orvosszövetség kezdeményezéséből Zalaegerszegen szeptember hó 14-én közgyűlést tartott a munkásbiztosító pénztárak és az orvosok közötti viszony rendezése tárgyában. A szövetség kimondta, — hogy annak tagjai a munkásbiztosító pénztár kötelekbe tartozó egyéneket csakis a szabad orvosválasztás elve alapján gyógyítják, még pedig nem családtagok után évenként 6 korona, családtagok után évenként 9 korona díjazás mellett. Az az orvos, aki a szövetségnek tagja, orvosi állásokra vonatkozólag a munkásbiztosító pénztárakkal csakis a megyei orvosszövetség elnökségének közvitítésével léphet érintkezésbe. Amennyiben a pénztárak az orvosszövetség határozatait el nem fogadják, a szövetségben levő orvosok folyó évi október 15-étől kezdve csakis mint magánorvosnak kezelik a pénztári tagokat. Az orvosszövetség e határozatát átírta közölte úgy a nagykanizsai, mint a zalaegerszegi munkásbiztosító pénztárakkal.

— **Balatonfüredi járás.** Valahára megvalósul Balatonfürednek és vidékének régi óhajlása. A tapolcai főszolgabírói járást ketté osztják s Balatonfüred székhellyel új járást szerveznek. A törvényhatósági bizottság, a földmivélségi miniszter leirata folytán, múlt héten tartott közgyűlésén az új járás szervezése által szükségessé vált járási állatorvosi állás rendszeresítése iránt is intézkedett.

— **A tanulók száma Sümegekben.** Lapunk zártáig beiratkozott: A reáliskola I. osztályába 29 rendes, a II-ikba 17, a III-ikba 15, IV-ikbe 12, összesen 73. A *polgári leányiskolába* I. osztályba 15, a II-ikba 20, a III-ikba 15, a IV-ikbe 3. Összesen 53. Az *elemi iskolába*: Az A. osztályba 51, a B. osztályba 51, II-ikba 59, III-ikba 80, IV-ikbe 74, összesen 315 fiú. Az I. leányosztályba 63, a II-ikba 77, III-ikba 68, a IV-ikbe 57, az V-ikbe 16, a VI-ikba 2, összesen 283. Főösszeg 598 tanuló. Az összes intézetekbe beiratkozott 724 iskolaköteles.

— **A járás népesedése.** A Sümegek járásba 1907 első felében született 293, meghalt 239 egyén. A szaporodás 54. Kevés. A kisebb szentgróti járás 66-tal szaporodott.

— **A polgári kör kávéházának bérbeadása.** A sümegek polgári önképző kör választmánya f. hó 20-án *Eitner* Zsigmond elnök vezetésével a kör kávéházának bérbeadása tárgyában gyűlést tartott. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök tudatta, hogy a kávéház bérbevételeire három ajánlat érkezett be. Az ajánlatokat fölbontva kintint, hogy *Rédey* Vilmos székesfehérvári főpincér 2400 koronát, *Kovács* Lajos bécsi főpincér 1600 koronát és a beépítendő költség 10%-át, *Orbán* István jelenlegi kávéház pedig 2500 koronát ajánlott. Ehhez képest a kávéházat 1908 új évtől kezdve 6 évre *Orbán* István nyerte el. A gyűlésnek más tárgya nem volt.

— **Az ovó kútja.** Többször szóvá tettük a kisedovó előtti kutat s a mellette levő hidat, amely évek sora óta veszélyeztette az életbiztonságot. *Kiss* Antal városbíró most ezt a hidat eldobatta s a kút környékét rendeztette.

— **Automobil társas kocsik ipar engedelmezése.** Szombathely r. t. város tanácsa, mint elsőfokú iparhatóság *Komátis* R. Gyula szombathelyi lakosnak egy automobil használatával gyakorlandó társaskocsi iparra az engedélyt — I. Szombathely-Körmend — Szt-Gotthárd — Muraszombat, — II. Szombathely-Felsőőr — Pinkafő-Tarcsa-Borosnyánkő, — III. Szombathely-Köszeg-Sopron-Borosnyánkő, — IV. Szombathely-Vép-Sárvár-Győr-Budapest, — V. Szombathely-Rum-Zalabér-Sümegek-Keszthely, — VI. Szombathely.

Pornó-Körmend-Németújvár, — VII. Szombathely-Vasvár-Zalaegerszeg-Nagykanizsa, — VIII. Szombathely-Jaák utvonatra az 1884 évi XVII. tc. 10. szakasza, valamint a kereskedelmi miniszter rendeletével és Szombathely r. t. város társaskocsi iparról alkotott szabályrendelete alapján kiadta. Az engedélyt tudomásul vétel végett a sümegi szolgabírói hivatalnak is megküldték.

— **A társas kocsik díjai.** A vármegye a társas kocsikról új szabályrendeletet alkotott. E szerint Sümegen a megálló helyétől az állomásra, úgy onnan vissza a négyenél több üléses társas kocsin egy személy viteldija 30 fillér, 4 üléses társas kocsin 40 fillér. Minden engedélyezett kocsi után 4 K díj fizetendő a község pénztárába. A szabályrendelet súlyosan bünteti a szabályrendelet ellen védő tulajdonosokat vagy kocsisokat.

— **Oltás.** Lapunk múlt számában ajánlottuk, hogy az iskolásokat már most s ne az év végén oltás be. Még pedig mindannyiát. Mert Bécsben járványos a fekete himlő. Ajánlatunkat el is fogadta — több úri család s a napokban beoltatta a család összes tagjait.

— **Megdrágult a péksütemény.** A sümegi pékek más városok sütőjéhez hasonlóan, fölemelték a sütemény árát. 20 fillérért csupán 5 darab süteményt adnak. A kenyérsütés árát is 8 fillérről 10-re emelték. A drágulást a liszt és a tüzelő drágulásával okolják meg. Mindenesetre van valami alapja. Csak a sütemények azután ne — kissebedjenek.

— **A női kézimunka tanfolyama.** A sümegi aszurozó tanfolyamot ezután hetenként háromszor: hétfő, szerda és péntek délután tartják.

— **Közös konyha.** Vármegyénkben Nagykanizsán lesz az első közös konyha. Most folynak a szervező munkálatok. Havi 70 koronáért adnak majd két személyre való ebédet és vacsorát. Az ebéd 4, a vacsora 2 fogásból áll. De hány szerényebb fizetésű tisztviselő bírja-e azt a 70 koronát!? Pedig a nagy drágaságban éppen ezek szorulnának rá az e fajta intézményre.

— **Pályázati hirdetés.** A tapolcai m. kir. vincellériskolában az 1908 évi január 1-én kezdődő egy éves tanfolyamra való felvételre. Felvételi kellékek: 1. Legalább 16 éves életkor betöltését igazoló keresztlevél vagy katona könyv. 2. Irni és olvasni tudást igazoló iskolai bizonyítvány. 3. Ép, erős, egészséges, s a gyakorlati munkák végzésére alkalmas testalkatot igazoló bizonyítvány. 4. Községi erkölcsi bizonyítvány. 5. Szülők vagy gyám beleegyező nyilatkozata arról, hogy a felvett tanulót a tanév vége előtt az iskolából kivenni nem fogják s kötelező nyilatkozat arról, hogy a 6. pont szerint járó tápdíjat pontosan fizetni fogják. Ha a pályázó teljes koru, e kötelező nyilatkozatot maga tartozik kiállítani. 6. A felvett tanuló az iskolában lakást és teljes ellátást kap, s ezért félévi előleges részletekben évi 240 K tápdíjat köteles a vincellériskolának fizetni. A szegénysorsú polgárokat egész vagy fél tápdíjmentességgel is felveszik, ha szegénységüket hatóságilag igazolják. A pályázati kérvényben határozottan kifejezendő, hogy a folyamodó melyik módon kéri a felvételt, i. e. egész vagy fél tápdíj fizetésének kötelezettsége mellett vagy tápdíjmentessége élvezetével. A felvételnél előnyben részesülnek azok, akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek, vagy attól véglegesen felmentettek, továbbá szőlőművelők, pincekezelők, kertészek, kádárok, illetőleg azok fiai. Fehérneművel, ruházattal, továbbá író- és taneszközökkel saját költségén tartozik a felvett tanuló magát ellátni. Az egy koronás bélyeggel ellátott s a fent említett okmányokkal felszerelt és saját kezűleg irt és aláírt kérvények a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz címezve f. évi október hó 30-ig nyújtandók be a vincellériskola igazgatóságához.

— **A Himnusz az iskolában.** A vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy valamennyi iskolában a magyar himnusz

kottával együtt két táblára legyen fölvonva. A miniszterium ezen hazafias dalt kinyomatta és egyelőre az állami iskoláknak megküldte. Jövőre a többi népiskola is megkapja a két táblát és ezeket az iskoláknak meg kell őrizniök.

— **Kacsa lesz.** Sümegen az a rémhír terjedt el, hogy a fekete himlő Tapolcán föllépett s az iskolákat is bezárták. Az egész rémhír vakhír lesz. Igaz ugyan, hogy az iskolákat bezárták, de difteritisz miatt.

— **Ellített igazgató.** Tarcai Lajos volt bölgölei tanítót ismert türjei igazgatóért 8 hónapi államfogházra és 200 K pénzbüntetésre ítélte a győri esküdtszék. A Kuria a benyújtott semmisségi panaszt elutasította.

— **Állattenyésztésünk gyarapodása.** A földművelésügyi miniszterium hivatalos értesítője most közli jelen évben eszközölt állatszámítás eredményét, mely szerint a múlt évhez képest Magyarországon ma 328, 274 darab szarvasmarhával, 532,007 darab sertéssel, 9, 248 darab lóval és 658, 247 darab juhval több van, ami mindeusetre állattenyésztésünk fejlődésére vall.

— **Az új postai díjszabás.** A nemzetközi posta forgalomban f. évi október hó 1-én fontos újítások lépnek életbe. A római nemzetközi postakongresszus határozatából ugyanis a viteldijakat mérsékelni fogják s olyan újításokat léptetnek életbe, amelyek a kezelést egyszerűsítése mellett mindenesetre emelni fogják a posta forgalmát. Legfontosabb újítás lesz a levél és utalvány-díjak mérséklése. A súlyegységét 15 grammról 20 grammra emelik fel, míg a viteldíjat, amely eddig 15 grammonként 25 centime volt, úgy módosítják, hogy csak az első 25 grammig fizetendő 22 fillér, minden további 25 grammig azonban csak 15 fillér. Az eddig szokásban volt kétszeres portófizetést az elégtelen bélyegzés miatt azonban változatlanul hagyták. Másik újítás a válaszos levelezőlapok mintájára forgalomba helyezendő válaszlapon, úgy hogy a levél föladója a választ előre bérmentesítheti olyan módon, hogy válasz-szelvényt mellékel a levélhez s ezt a válasz-szelvényt akármelyik postahivatal beváltja. Leszállítják továbbá a pénzutalványok díjtételeit is. Eddig az első száz koronán alul is minden további 25 koronáért 25 fillér volt a viteldíj, a jövőben pedig 50 koronánként fizetendő 25 fillér viteldíj. Azonkívül 400 korona helyett 800 korona utalványozható egy utalványlapon. A levelező lapoknak első baloldali részét közleményekre tartják fenn és nem kötelező a «levelező-lap» felírás sem, ami a magánosok által előállított lapok gyártását könnyíti meg. A levelező lapok nagysága különböző lehet, de 14 : 9 centiméternél nagyobb és 10 - 7 centiméternél kisebb levelező-lapot a posta nem továbbít. Postai megbízásokat elfogadnak 800 koronáig akárhová, csak Boszniába, Bulgáriába, Kolumbiába, Görög- és Törökországba marad a régi tételben megállapított 400 korona.

— **Utiköltség a katonának.** A 48-ik hadkiegészítő parancsnokság értesíti azokat a tartalékosokat és pórtartalékosokat, kik az idei őszi fegyvergyakorlatról a 48. gyalogezred szabadságot, anélkül hogy bevonulásuk alkalmával járó utipénzüket a századoknál megkapták volna, utólag a 48 hadkiegészítő parancsnokságnál felvehetik. Minthogy a bevonulásnál utipénz csak azoknak jár, kik teljesen vagyontalanok és tartózkodási helyük a bevonulási helytől 15 kilométernél meszebb esik, a járó összeg csak hivatalos szegénységi bizonyítványra utalható ki, ha ebbeli igényüket az illetők folyó hó 24-ig bejelentik.

— **Megtalált öngyilkos.** Lapunkban megírtuk hogy Joós Antal siófoki csendőrvezető. Joós György Sümegi lakos fia a Sióba ölte magát. Mint értesültek Ozorán kifogták s ott el is temették. Tevének oka, mint értesülünk, az, hogy egy falusi multság alatt egy legénytelőn összevagdalt s a vizsgálat miatti feltében ment a Siónak.

Felelős szerkesztő: Éles Károly.
Laptulajdonos és kiadó: Horvát Gábor.

SCOTT-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szervezetre, gyógyítja és erősíti a tüdőt.

Köhögést és meghűlést

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védegyet — a halászt — kérjük figyelembe venni.

bármily makacs és hosszadalmas legyen az, a SCOTT-féle Emulsió gyorsan megszüntet. Még a sorvadós betegeknek is könnyebbülést szerez a SCOTT-féle Emulsió, feltéve, hogy idejekorán használják, mely esetben állandó, tartós gyógyulást eredményez.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Nyilt-tér.

E rovatban közöltek nem felelős a szerkesztő.

Fogműterem.

Tapolcán minden hó 20-tól 27-ig.
WELLNER GYULA
veszprémi fogász fiók-műterme
Tapolca, Eibesütz szálloda.
Készít minden a modern fogászat körébe vágó műveleteket, jótállással. Szájpadlás nélküli műfogak.

„Még csak apró legény vagyok,
Par igérségtől durradok,
Ért pedig higgyék el nekem,
Kneipp-kávénak köszönhetem.”

Valódi csak az eredeti csomagokban **Kathreiner** névvel.

Ne használja senki keverék nélkül az igazgató gyarmatkávéit!

Kizárólag a **Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé** bizonyult a legjobb pótkávénak, mely könnyen emészthető, tápláló és vértképző, mindal előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a **Kathreiner-re** szoktassuk.

Hát csakugyan olyan jók?

Mik — Fay-féle Sodener Mineral-Pastillák? Nagyszerűek. Magunkfajta ember sok szeretettel használom a valódi Fay-féle Sodener. és aki egyszer vesz, az megjön ismét. Vannak vevőim, kik éven át veszik és kézi eladási cikkeim közül a Fay-féle valódi Sodener fogy leginkább. Ime kérem, egy doboz 1.25 K. Minden gyógyszerárban, drogériában és ásványvízkereskedésben kapható.

2) Főügynökség
Magyarország és Ausztriára:
W. Th. Guntzert, Wien XII. XII. Belghoferstrasse 6.

Könyvkötő munkák

elfogadtatnak Horvát Gábornál.

Szükségeiteket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üveg-áru-kereskedése.

BÓDIS IGNÁC épület- és butorasztalos. Széchenyi-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-utca.

DARNAY KÁLMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régiségtár.

FEJES LAJOS, hentes és kocsmáros. Árpád-u. 156. sz.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó u.

GRÜNFELD J. úri szabó üzlete és kész férfi ruharaktár, Sümegen.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-utca.

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-utca 454. sz.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

JOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-utca, Epstein-ház.

KELL JENŐ hérkocsitulajdonos és borügynök. Mihályfai-utca 82. sz.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-utca.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és kocsmáros. Mihályfai-utca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-utca 287. sz.

LÖWY NŐVÉREK női ruha varróterme. Deák Ferenc utca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-utca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-utca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-utca.

NOVÁK SÁNDOR mézeskalácsos és a cseri henger-műmalom liszteladása. Deák Ferenc-utca 112. sz.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-utca

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-utca sarkán.

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sirkőraktár. Árpád-utca.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-utca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős s.

SKÁLÁK MIHÁLY vendéglős, Árpád-utca.

SÖVÉNY JÁNOS épület- és butorasztalos. Árpád-utca 286.

SZELE KÁLMÁN benzín motor- és cséplő-géptulajdonos. Temető-utca.

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és dímfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az Arany-báránynál.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Árpád-utca 145.sz.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruh raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán- és üvegáru nagykereskedése.

ZSCHIESCHE JÓZSEF gőzmalomtulajdonos. Gabonacsere.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —.30, —.60, 1. — és 2 koronáért kapható.

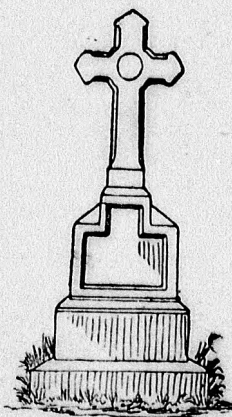
TIRGRAM TINKTURA

csakis poloskák ellen üvegben —.40, —.80, 1.20, 2.60 és 5.— koronáért kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM” névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

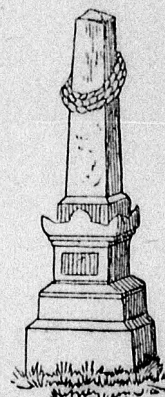
Kapható Sümegen: Márkus Salamon Fia, Beretzky Gyula és Darnay Kálmán kereskedésében.

Pentz Mihály

kőfaragómester Sümegen.

Dús választék mindenféle sírköben. Ugy mint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Siremlékeket, uti kereszteteket, szentháromság-szobrokat, épület- és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javítást jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Értesítés! Tisztelettel értesítem Sümeg és vidéke n. é. közönségét, hogy atyámnak Sümegen 30 év óta fennálló óras és ékszerész üzletét,

valamint jánosházai fiókküzetét átvettem és azt a mai kor igényeinek megfelelően berendezve, az eddigi raktárt megnagyobbítva tovább vezetni fogom.

Ajánlom dús választékú raktáramat arany, ezüst és nikkellel zsebórákban, láncokban, fali és inga órákban, arany és ezüst gyűrűkben, jegygyűrűkben, fülbevalókban s mindennemű arany és ezüst ékszerekben.

Nagy raktár szemüvegekben.

Órák és ékszerek javítását személyesen végzem, gyorsan és pontosan jótalás mellett. A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel,

ifj. Tóth József óras és ékszerész.

Porcellán

servicek, edények, dísz-
tárgyak, mosdókészle-
tek, kávéházi és ma-
gánhasználatra, fehér
és színes kivitelben
legolcsóbban

Würzburger Jakabnál

Sümegeen, kaphatók.